

και βρισκόμενοι έτσι σ' ένα είδος συναγωνισμό με δάφτους, τους αναγκάζει να βλέπουνε στ' Ωδείο έναν έχτρο κι ανταγωνιστή, εκεί που έπρεπε να βλέπουνε έναν προστάτη κι ανώτερο φίλο. Μ' αψή την κατάσταση καταντάει αδύνατη και κάθε συνεργασία των έξω μουσικών της Αθήνας με τ' Ωδείο για την Εθνική μουσική μόρφωση του Κοινού.

*
**

Αφτά για τὰ καθάρια Μουσικοπαιδαγωγικά ζητήματα που άγγίζει ο κ. Αξιώτης στη φυλλάδιούλα του.

Εξω από αυτά, ένα ζήτημα μας μένει να εξετάσουμε· με το ζήτημα σπουδαιότατο: τὸ Ἀβερώφειο κληροδότημα.

Αν τὰ πράματα έχουνε όπως τὰ λέει ο κ. Αξιώτης, και μιλάει απάνου στο ζήτημα από αρκετά παστρικά, δὲν μπορούμε παρὰ να τοῦ δώσουμε δίκιο πέρα και πέρα.

Με ποιο δικαίωμα βάσταξε τ' Ωδείο ἀλάκεια δέκα χρόνια ένα τέτοιο κληροδότημα ἀνεχτέλεστο; Κι ἂν ἀκόμα για τὸν ένα ἢ τὸν ἄλλο λόγο ἀνάβαλε να κηρύξει μουσικό διαγώνισμα, ποίος τὸ ἐμπόδισε τουλάχιστο να φροντίσει να περιμαζεφτοῖνε σὲ κριτική ἢ ἐπιστημονική ἐκδοση τὰ δημοτικά μας τραγούδια; (καθὼς πολὺ σωστὰ ζητάει κι ο κ. Αξιώτης).

Μὰ δὲν μπορῶ να καταλάβω γιατί δὲν προκήρυξε ἴσαμε σήμερις μουσικό διαγώνισμα· κάπου διάβασα πὼς φέρνει λόγο τὴν ἔλλειψη «Ἑλλήνων συνθετῶν»· οὔτε ἀρμόδιος εἶμαι μὰ οὔτε θέλω να ζετᾶσω ἀπὸ τὸ ζήτημα· ἔμως θαρρῶ πὼς ο καλύτερος τρόπος για να δοῦμε ἂν ὑπάρχουν «Ἑλλήνων συνθετῶν» εἶτανε και εἶναι να προκηρυχτῇ ὁ διαγωνισμός.²⁾ Ὅρος ὅμως ἀπαραίτητος πρὶν κάθε κρίση να ἐχτελεστοῦνε δημόσια στὴν Ἀθήνα ὅλα τὰ ἔργα (καλὰ και κακὰ, ἀδιάφορα) ποὺ θὰ σταλθοῦνε στο διαγώνισμα.

Πρέπει τέλος πάντω μιὰ φορὰ να νιώξῃ τὸ στόμα

2) Ἀφτά δὲν τὰ λέω για τὸ πάπλωμα, μὰ για τὸ καλὸ της Ἑλληνικῆς τέχνης· ὁ δημιουργικός μου δρόμος, καλὸς κακὸς ἀδιάφορος, εἶναι πιά τόσο χαραγμένος ποὺ ἀνάγκη δὲν αἰσθάνομαι καμιά να με βοηθήσῃ κανένας διαγωνισμός· ἐξω ἀπὸ ἀφτά με κανένα λόγο δὲ θὰ δεχόμενα να λάβω μέρος ἢ δὲν εἴμουναι σίγουρος πὼς θὰ κριθοῦνε τὰ ἔργα ἀφτηρά, ἀμερόληπτα μὰ και μ' Ἑλληνική αἰσθητική.

Ὁ Moréas εἶχεν ἀποκοιμηθεῖ.

Οἱ νοσοκόμοι του εἶχαν βγεῖ σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Ἐσκεπτόμουν να κάμω τὸ ἴδιο κ' ἐγώ, ὅταν ένα automobile μεγάλο και πλούσιο, βερνικωμένο μαῦρο με ἀσημένια κοσμήματα, σταμάτησε στὴν ἐξώπορτα της Βίλλας τῶν Ρόδων.

Μιὰ κυρία ἡλικιωμένη, ψηλὴ, ἀρχοντική, μεγαλόπρεπη, κατέβηκε και προχωροῦσε πρὸς τὸν κῆπο και στὴ μέσα πόρτα.

Σὲ λίγα λεπτά ἡ νοσοκόμος ἐμπήκε σιγὰ και μοῦ ἔδωκεν ένα ἐπισκεπτήριο.

Ὁ Moréas ἐξύπνησε, και ὅπως εἶτανε ἀπ' τὸ ἄλλο πλευρὸ γυρισμένος, χωρὶς να βλέπῃ, ἐρώτησε:

— Ποῖος εἶναι ἐκεῖ;

Τοῦ εἶπα, ἐγώ, και ἐσηκώθηκα και τοῦ εἰδείξα τὸ μπιλιέτο.

— Ἡ κόρη σου Τ., τοῦ ἰδιόθασα.

— Ἡ κόρη σου Τ.; Δὲν τὴ γνωρίζω! Ἀς μπη.

Ἡ νοσοκόμος τότε ἔμπασε μέσα τὴν ἀρχοντική, μεγαλόπρεπη κυρία.

Προχωρῶντας ἐκίνησε ἀλαφρὰ τὸ κεφάλι της σὲ μένα και παίρνοντας μιὰ καρέκλα ποὺ εἶταν κοντὰ στο κρεβάτι, εἶπε στο Moréas:

του τ' Ωδείο και να μιλήσῃ παστρικά κ' ἐπίσημα· να μᾶς πῇ τί σκέφτεται· να μᾶς πῇ τοὺς λόγους του. Γιατί τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς ἢ δὲν ἔβρισκε τὸ κληροδότημα αὐτὸ ὠφέλιμο κι ἀναγκαῖο για τὴν Ἑλληνική τέχνη (δικαίωμα του), ἔπρεπε να μὴ τὸ δεχτῇ. Μιὰ ποὺ τὸ δέχτηκε ἔπρεπε να αἰσθάνεται και τὴ στοιχειώδη ἀξιοπρέπεια και καθήκο να τὸ ἐχτελέσῃ.

Πρέπει να μιλήσῃ τ' Ωδείο ἢ θέλῃ να καθαριστῇ ἀπὸ τὴ βαρύτερη κατηγορία ποὺ ἄκουσε ἴσαμε σήμερις· πρέπει μάλιστα να μᾶς πῇ τί ἔγιναν οἱ τόκοι τοῦ κληροδοτήματος δέκα χρόνια τώρα, ἂν και δὲν ἀφιβάλλω πὼς καλοσυνειδήτα θὰ χρησιμίσανε για ναφξήσουνε τὸ κεφάλαιο τοῦ κληροδοτήματος. Γιατί τ' Ωδείο δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὔτε για παιδαγωγικούς ἢ διδαχτικούς σκοποὺς να ἐξοδιάσῃ ἀφτά τὰ χρήματα. Τὰ χρήματα ἀφτά δοθήκανε για τὴν Ἑλληνική τέχνη· και μόνο για τὴν Ἑλληνική τέχνη μπορούνε και πρέπει να ἐξοδιαστοῦνε.

*
**

Κάμποσον καιρὸ μοῦ πῆρε και τ' Ωδείο και οἱ πολέμοι του· ζάλισα κι ἀρκετὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά». Κι ἂν εἰπωθήκανε κάμποσα, ὅχι μόνο ἀπὸ μένα, μὰ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὸ Βάρβογλη κι ἀπὸ τὸ Συναδινό, ποὺ ἂν τὰ προσέχανε και τ' Ωδείο κ' οἱ ἀντίπαλοί του κάποιο ὄφελος μπορεῖ ναβγαῖνε και για τ' Ωδείο και για τὴν Ἑλληνική τέχνη, πολὺ φοβάμαι πὼς οὔτε τ' Ωδείο μὰ οὔτε κ' οἱ ἀντίπαλοί του θὰ μᾶς προσέξουνε ἀμερόληπτα και με τὸν πόθο τοῦ κοινῶ καλοῦ. Ἀμποτες να βγῶ ψέφτης.

Για τὴν ὥρα ὅμως βρίσκω πὼς τὸν καιρὸ μου, και σὰς βεβαιῶω μπόλικο δὲν τὸν ἔχω καθόλου, μπορῶ να μεταχειριστῶ κάπως ὠφελιμότερα για τὴν Ἑλληνική τέχνη κι ἀνωδυνότερα για τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» μας. Δηλώνω λοιπὸν πὼς σκοπὸ δὲν τῶχω να ἐξακολουθήσω τὴ συζήτηση για τ' Ωδείο και για τοὺς κ. κ. Λαμπελὲτ και Ἀξιώτη. Κι ἂς με συμπαθᾶνε οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ποὺ τοὺς παρασκότησα.

Χάρκοβο, 20 τοῦ Μάρτη 1910.

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για τὴν Ἑλλάδα και τὴν Κρήτη δρ. 10

Για τὸ Ἐξωτερικὸ δρ. χρ. 12 1/2

Για τίς ἐπαρχίες δεχόμεστε και τρίμηνες (3 δρ. τὴν τρίμηνα) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητῆς ἢ δὲ στέλλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιοῦνται στο γραφεῖο μας στὴ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχίδρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια), στο κιόσκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας· Γ. Κολάρου και Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο στο βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουζῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Χατζηδακίς—Μιὰ ἀπὸ δαῦτες—Τὰ λόγια τοῦ Noreen—Ὁ Ἐκπαιδευτικός ὄμιλος.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΙΕΣ ἢ Χατζηδακισμοὺς—δὲ θυμούμαστε τώρα καλὰ καλὰ—ὀνόμασε κάποτε ὁ κ. Πάλλης τίς κουβέντες τοῦ καθηγητῆ Χατζηδάκη. Ὁ κ. Ψυχάρης τίς στόλισε με κάπως βαρύτερο ἐπίθετο στίς «Σκεψοῦλες» του ποὺ δημοσιευτήκανε ἄλλοτε στο «Νουμά» και τώρα τελευταῖα στὰ «Ρόδα και Μῦλα». Ὡστόσο ὁ κ. καθηγητῆς στο ἄρθρο του «Τὸ πρότυπον δημοτικὸν σχολεῖον» ποὺ δημοσίεψε στίς «Ἀθῆναι» τῆς Τρίτης ἀπόδειξε πὼς κι ὁ Ψυχάρης κι ὁ Πάλλης ἔχουνε δίκιο. Γιόμᾶτο Χατζηδακίς, δηλ. ψέματα και συκοφαντίες και κουτοπόνηρες ἀπορίες φαιδρὲς τὸ ἄρθρο του. Τέτια μέσα δὲν τὰ μεταχειρίστηκε οὔτε ὁ Ξενόπουλος για να πολεμήσῃ τὸ καινούριο σχολεῖο. Κι ὅμως ὁ ἐπιστήμονας, ὁ γλωσσολόγος, ὁ ἄθροπος δηλ. ποὺ εἶχε ὑποχρέωση να σέβεται τὸν ἑαυτὸ του ὅταν ἀγγίζει ζητήματα τῆς ἐπιστήμης του, δὲ ντρέπεται να μεταχειρίζεται ποταπὰ μέσα για να πολεμήσῃ μιὰ ιδέα ποὺ δὲν μπορεῖ—ἂν εἶναι ἐπιστήμονας ἀληθινὸς κι ὄχι γραμματέμπορος ὅαν τὸ Μιστριώτη

της καθὼς εἶχε καθίσει ένα μικρὸ πέτινο σακάκι και δυὸ τρεῖς ἐφημερίδες διπλωμένες.

Ὁ Moréas κοιτάζοντας τὴν σιγὰ-σιγὰ, ἐγίνονταν φαιδρότερος, και ἔξαφνα:

— Ἐχετε, εἶπε, τὸ Matin μαζί σας, κυρία κόρη σου; Διαβάζετε λοιπὸν τὸ Zigomar;

Ἐκείνη διαμαρτυρήθηκε χωρὶς να ἰννοῇ τίποτε και τοῦ εἰδείξε τὸν Gaulois και τὸ Eclair.

Σὲ λίγες στιγμὲς ἐσηκώθηκε, χαϊρέτησε και ἔφυγε, ἐνῶ ὁ Moréas ἔχαμογελοῦσε.

ΠΙΣΤΕΥΕΙΣ ΠΩΣ ΥΠΑΡΧΕΙ MORÉAS

Ἐνα ἀπόγιομα ὁ Paul Adam καθότανε κοντὰ του. Εἶχε κρεμασμένο μονύελο σὲ μιὰ φαρδιά κορδέλλα και τὴ ροζέτα τοῦ ἀξιοματικῶ τῆς λεγεῶνος.

Φοροῦσε μεταξωτὸ μαῦρο γιλέκο και ρεντιγκότα μαῦρη και εἶτανε ὑπέροκμος.

Ὁ Moréas τὴν ἡμέρα ἐκείνη—εἶταν ἀπὸ τίς χειρότερες προτελευταῖες του ἡμέρες—δὲν εἶχεν ὄρεξη να μιλήσῃ καθόλου με τὸν παλιὸ του φίλο, καθὼς και με κανέναν.

Ὁ Paul Adam ὡς τόσο τοῦ μιλοῦσε για πρά-

— Ἐπιτρέπετε;

— Σὰς παρακαλῶ, ἀπάντησε ὁ Moréas, ἐνῶ τὴν ἐκοίταζα περίεργα.

— Εἶμαι θαυμάστριά σας, κύριε, εἶπε, ἐνῶ ἐκάθονταν, και ἤρθα να σὰς προσφέρω τὸ φόρο τοῦ θαυμασμοῦ μου και τίς ὑπηρεσίες μου.

— Τίς ὑπηρεσίες σας; ἄλλὰ δὲν ἰννοῶ, κυρία, ἀπάντησεν ὁ Moréas.

Ἡ κόρη σου ἀνάφερε τότε τὸ ὄνομα ἐνὸς καθολικοῦ τάγματος στο ὅποσον ἀνῆκε και ἀπὸ τὸ ὅποσον ἐστέλλονταν ἐκεῖ σὰ σ' ένα καθολικὸ, πιστὸ, ἄρρωστο.

Ὁ Moréas καταλαβε ἀμέσως τί ἔτρεχε και τῆς ἀπάντησε:

— Ὁ θαυμασμός σας, κυρία μου, με συγκινεῖ πολὺ, ἄλλὰ τίς ὑπηρεσίες σας δὲν μπορῶ δυστυχῶς να τίς δεχτῶ. Εἶμαι πολίτης Γάλλος, ἀλήθεια, ἄλλὰ εἶμαι Ἑλληνας και ὀρθόδοξος.

Ἐκείνη τότε χριστιανικά τοῦ ἀπάντησε:

— Μοῦ ἐπιτρέπετε ὡς τόσο βέβαια να προσέχωμαι για σὰς.

Ὁ Moréas εἶπε:

— Εὐγενὴς κυρία, με συγκινεῖτε πολὺ.

Ἡ κόρη σου εἶχεν ἀπιθώσει ἀπάνω στὰ γόνατά

καὶ τόσους ἄλλους—παρὰ καταβάθος νὰ τὴν πιστεύει καὶ νὰ τὴν παραδέχεται.

*

ΟΡΙΣΤΕ κ' ἐνὶ ἀπὸ τὰ κολοκυθένια ἐπιχειρήματά του : « Ἡμεῖς γινώσκουμεν ὅτι τὰ γλωσσικὰ μαθήματα πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐκρίθησαν, ὅπως τὰ μαθηματικά, καταλλήλιστα εἰς τὸ νὰ ὀξύνουν τὴν διάνοιαν, εἰς τὸ νὰ ἐθίζουν τὸ πνεῦμα νὰ διαστέλλῃ τὰ ἀνόμοια, νὰ κατατάσσῃ τὰ φαινόμενα εἰς γένη καὶ εἶδη κτλ. Καὶ τὴν σπουδαίαν εἰδολογικὴν ταύτην μέρφωσιν τῶν παιδῶν ἐπιτυχάνει ὁ διδάσκων τὴν γλώσσαν πολὺ εὐκολώτερον τοῦ διδάσκοντος τὰ μαθηματικά, καθόσον ὁ παῖς ἡξεύρει ἤδη νὰ λαλῇ τὴν μητρικὴν γλῶτταν, ἣτοι κατέχει τὸ ὕλικόν, καὶ ὁ διδάσκων οὐδὲν ἄλλο ἔργον ἔχει ἢ ν' ἀναλύσῃ καὶ μεταβάλλῃ τὸν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ παιδὸς λεληθότα καὶ οἰονεὶ καθεύδοντα γλωσσικὸν διάκοσμον εἰς σαφεῖ καὶ συνειδητόν ».

Ντροπὴ νὰ γράφονται τέτοιαι ἀρλοῦμπες ἀπὸ καθηγητὴ τῆς Γλωσσολογίας. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. καθηγητῆ μπορεῖ νὰν τὸ γκρεμίσει μὲ μιὰ κλωτσιὰ ὁ πρῶτος τυχόντας λογικὸς ἄνθρωπος, καὶ ὅς μὴ σκαμπάζει γρὺ ἀπὸ ἐπιστήμη. Μπορεῖ ἀξιόλογα νὰν τοῦ πεῖ :

— Μὰ, σοφὲ μου καὶ καμωμένη μου, ἀπὺ τὸ παιδί ξέρει τὸ πρᾶμ ὅπως τίκουσι σπῖτι του, ὅπως τὸ λέει, καὶ ὅπως θὰν τὸ λέει σ' ὅλη τὴ ζωὴ, γιατί νὰν τὸ μάθει στὴν καθαρύουσα, ποὺ δὲ θὰν τὴ μιλήσῃ ποτέ του, καὶ νὰ μὴν τὸ μάθει σὲ μιὰ ξένη ζωντανὴ γλώσσα ποὺ θὰν τὴ χρειαστεῖ στὴ ζωὴ του ; Γιατί νὰ μὴν τὸ μάθει πῶς τὸ λένε Γαλλικά, Ἑγγλέζικα, Γερμανικά ;

Ὁ κ. Καθηγητὴς ὅμως ἔχει τὸ κουράγιο νὰ μᾶς πεῖ πῶς μόνο μὲ τὴν καθαρύουσα αὐξάνεται ἡ διάνοια καὶ ἐθίζεται τὸ πνεῦμα νὰ διαστέλλῃ τὰ ἀνόμοια. Ἀπὸ τέτοιαις πιὰ Χατζηδακίς ἄλλο τίποτα.

*

ΠΑΝΟΥ πάνου στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Καθηγητῆς ἔχει τὰ λόγια τοῦ Noreen : « Τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι ἐργαστήριον διὰ πειράματα, καὶ εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν μέλλοντα νὰ παραγάγῃ σίτον δὲν ἐπιτρέπεται μήτε νὰ σπείρωνται ἀμφίβολα σπέρματα μήτε νὰ ρίπτονται λίθοι ».

Δόξα νᾶξαι ὁ Μεγαλοδύναμος, αὐτὸ λέμε καὶ μεῖς. Μὰ τί ἄλλο ἀπὸ πειράματα κάνει τόσα χρόνια τώρα στὸ Ρωμαῖκο σχολεῖο ἡ καθαρύουσα καὶ τί ἄλλο ἀπὸ σάπιους σπόρους ; καὶ ἀπὸ ἀπελέκτα ἀγκωνάρια ρίχνει « εἰς τὸν ἀγρὸν τὸν μέλλοντα νὰ παραγάγῃ σίτον ;

Δὲν τᾶχει ὥστόσο τίποτα ὁ κ. Καθηγητὴς νὰ μᾶς πεῖ πῶς τὰ λόγι' αὐτὰ τᾶγραψε ὁ Noreen... γιὰ τὴν καθαρύουσα ! Μιὰ ψευτιά παραπάνου δὲ βλάφτει.

*

ΤΟΣΟ τρώαζε ἡ Ἐφορία τοῦ «Πρότυπου Δημ. Σχολεῖου» ἀπὸ τὸν πόλεμο ποὺ τῆς γίνηκε ὥστε γλήγορα γλήγορα ἰδρῦσι καὶ τὸν «Ἐκπαιδευτικὸν Ὀμίλου». Τὸ τυπωμένο γράμμα ποὺ στάλθηκε σὲ πολλοὺς τὸ τυπώσαμε καὶ δώ,

ματα ποὺ δὲν εἴταν ἀνάγκη νὰ ἀπκντήσῃ ὁ ἄρρωστος.

Γιὰ τίς δουλειές του, γιὰ τὴν ἐξοχὴ του, γιὰ τὴ γυναῖκα του.

— Τὴν ἀνάρρωτή σου, τοῦ εἶπε, θὰ τὴν κάνεις ἐκεῖ κάτω μαζί μας. Εἴρεις τί χαρὰ θὰ εἶναι αὐτὸ γιὰ κεῖνη καὶ τί εὐτυχία γιὰ μένα.

Πιστεύω σὲ λίγες ἡμέρες, τοῦ εἶπε, νὰ μπορέσεις ν' ἀφήσεις αὐτὸ τὸ κρεβάτι. Θάρθῃ νὰ σὲ πάρω μόνος μου.

Ὁ Moréas τὸν ἐκοίταξε μελαγχολικὰ κάμποσο καὶ εἶπετα :

— Mon vieux, τοῦ εἶπε, πιστεύεις ἀκόμα πῶς ὑπάρχει Moréas ;

Ὁ Paul Adam κατὶ ἐψιθύρισε, ἐδοκίμασε νὰ γελάσῃ, νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν παλιὸ του συνεργάτη καὶ φίλο, ποὺ τὸν ἐκοίταζεν ἀκόμα μελαγχολικὰ.

Τὰ λόγια του ὅμως ἦταν μασημένα, τὰ γέλια του ψεύτικα. Ἀλλάξε κουθέντα ἐπίτηδες.

Ὁ Moréas ὅμως σὰν νὰ κρατοῦσε τὴ συνέχεια :

— Ἀξίζει λοιπὸν, ἀγαπητὴ μου, τοῦ εἶπε, νὰ ζήσω μὲ μισὸν ἐγκέφαλο καὶ μὲ ἓνα τρίτο κορμιού ;

Ὁ Paul Adam δὲν ἀπάντησε τίποτε, τοῦ ἐχάρεισε τὰ μαλλιά καὶ σὲ λίγο τὸν ἔφησε μισοαπο-

γιατ' εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἱστορικὸ χαρτί, νὰν τὸ ποῦμε, στὸ ξετύλιγμα τοῦ ἀγῶνα μας.

« Ἀξιότιμε Κύριε,

» Μὲ τὴν ἐγκύκλιο ποὺ σᾶς στείλαμε, σᾶς γνωστοποιήσαμε τὸν ἐκπαιδευτικὸν μᾶς σκοπὸ. Μὲ τοῦτο τὸ γράμμα μᾶς σᾶς παρακαλοῦμε νὰ μᾶς ἀπκντήστε ἂν ἐπιθυμήτε νὰ γίνετε μέλος τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου».

» Ὁ σκοπὸς τοῦ Ὀμίλου αὐτοῦ θὰ εἶναι, καθὼς φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιο, νὰ ἰδρῦσῃ ἓνα Πρότυπο Δημοτικὸ Σχολεῖο στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ βοηθήσῃ νὰ ἀναμορφωθῇ, μὲ τὸν καιρὸ, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκπαίδευση. Γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ, ὡς μέσα θὰ μετχειρίζεται ὁ Ὀμιλος διαλέξεις καὶ ἐκδόση βιβλίων, ἐφημερίδας καὶ περιοδικοῦ. Ἡ συνδρομὴ κάθε μέλους εἶναι πέντε (5) δραχμὲς τὸ χρόνο.

» Ἀν θὰ γίνετε μέλος, σᾶς παρακαλοῦμε νὰ ὑπογράψετε τὴν ἐσώκλειστη σχετικὴ ἀπάντησιν καὶ νὰ τὴ στείλετε στὸν κ. Ἰω. Δραγούμη, 26 Λεωφόρος Ἀμαλίας, Ἀθῆνας, ποὺ ἀνέλαβε χρεὶς Ταμεία κατὰ τὴν ἀπουσίαν στὸ ἐξωτερικὸ γιὰ μερικὸς μῆνες τοῦ κ. Δ. Π. Πετροκόκκινου.

» Ἐπίσης παρακαλοῦμε κάθε συνδρομὴ, ἀνακοίνωσιν ἢ γράμμα νὰ στέλνεται στὴν ἴδια διεύθυνση.

» Ἀθῆνα, 30 Ἀπριλίου 1910.

» Μὲ ὑπόληψιν

Γιὰ τὴν Ἐφορίαν τοῦ Προτύπου Δημ. Σχολεῖου
Δ. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ»

ΒΓΗΚΑΝΕ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ ΤΟΜΟΣ Ε' ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

καὶ πουλιοῦνται στὸ Βιβλιοπωλεῖο «Ἐ-
στίας» δρ. 4.

ΠΕΡΙΕΧΑΜΕΝΑ :

Σὰ λάμπει ὁ ἥλιος — Μιὰ κριτικὴ — Ἐρωση θὰ πῇ δύναμις — Τρομοκρατία — Μάθησις καὶ λευτεριά — Ὁ «Συγγραφεὺς» — Ἐπίλογος — Ἐκατὸν πενήντα — Διαγωνισμὸς γιὰ τὴ γλώσσα 1904 — Ἡ γραμματικὴ τοῦ Ροντάκη — Λευτεριά καὶ μάθησις — Τὸ ὄρητ τοῦ Νεεμίας — Ἐνα γράμμα — Οἱ παραδῶς — Διαβάζοντας τὰ Πάτρια — Σκεψοῦλες — Ἡ κλωστή — Ἐνα νόστιμο ἐπιχειρήμα — Ἐνισμός — Ταχυδρόμος, ταχυδρομεῖο, πόστα — Ἐνας ἔνας — Τί λέγεται γλώσσα — Ἀνοιχτὸ γράμμα — Τὰ βιβλία μᾶς καὶ τὰ περιοδικὰ μᾶς — Ὁ Ἀντράς καὶ ἡ γυναῖκα — Ὁ κ. Η. Krüger — Τὸ φεγγάρι — Ἡ χημεία τοῦ λαοῦ — Μαρία Ἐλένη — Καλοσύνη καὶ Διάβασμα — Λίγα λόγια — Ὁ Μεσσαζέρης — Τριάντα χιλιάδες φράγκα χρυσὰ — Πρωτοχρονιάτικο — Ἀγάπη — Πέρα πέρα — Ὁ Νουμάς — Γράμμα στὴ Μυριέλλα.

κραιμωμένον πικρά.

Στὸ χαγιάτι, ὅπου ἐβγήκα μαζί του, ὁ εὐχέλσθητος συγγραφεὺς ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα καὶ ἐνῶ μοῦ ἐσφιγγε τὸ χεῖρ ἀποχαιρετῶντάς με, μοῦ εἶπε :

— Χάνεται λοιπὸν σήμερα, αὔριο ἢ μεθαῦριο ὁ τελευταῖος ; μεγάλος ποιητὴς ; τῆς Γαλλίας καὶ ὁ τελευταῖος τῆς καθαρύουσας.

Γινώριζε, φίλε μου, ὅτι τέτοιος ἱππότης δὲν ἐστάθηκεν ἄλλος στὸν καιρὸ μᾶς.

ΔΥΟ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ἐξῆ, ἐπτά ἡμέρες πρὶν πεθάνει ἔκανε μάθημα ἓνα πρῶτὴ ποιήσεως στὴ νοσοκόμῳ Λουίζα καὶ στὸν ὑπερέτη του Γουσταῖο.

Τὸν ἀκούαν προσεχτικὰ καὶ συμφωνοῦσαν μαζί του.

Τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὸ Λαφοντάιν καὶ τὸ Ρακίνα μὲ τὴ σοβαρότητα ποὺ θὰ ἔλεγε τέτοια πράγματα στὸν ἀκαδημαϊκὸ Faguet, τὸ θαυμαστή του, ἢ στὸν de la Tailhede, τὸ μωτητὴ του.

Ἀκούοντάς τον νὰ μιλεῖ σ' αὐτοὺς περὶ τέχνης, ἀναθυμήθηκα μία ἄλλη σκηνὴ ποὺ ἐστάθηκα μάρτυρας τῆς, ἀνεβαίνοντας μαζί του τρεῖς μῆνες προ

ΕΚΦΥΛΗ :

Κόσμε, τί κοιτᾶς ; σοῦ πάτησα
τὰ ἱερὰ σου ἓνα πρὸς ἓνα
τίς ἐκκλησιές σου ἐγὼ τίς ἔφτυσα
καὶ μὲ τᾶγιο σου ποτήρι

Ἦσια καὶ τὰ πάθη μου ἄνοφα
τὰ τρανὰ κ' ἔκφυλα πάθη
καὶ ρημάχτρα ἐγὼ σοῦ γίνηκα,
ἐγὼ τὸ ἄθλιο τὸ μυνοντήρι.

Κόσμε, τί κοιτᾶς ; ψηλότερα
ἔχτισα ἐκκλησιὰς καινούριες
ποῦχουν λειτουργοὺς τρανότερους
τ' Ὀμορφο καὶ τὴν Ἀλήθεια.

Ἐκφυλῆ, μεγάλη, κ' ἔκφυλῆ —
τὸ σταυρὸ σου κάμε, κόσμε,
καὶ ὅλα τὰ ἱερὰ σ' τὰ πάτησα
καὶ ὅλα σου τὰ παραμύθια.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΟΥ

Κ' ἔχω ἐγὼ ἐκκλησιὰ δική μου
κ' ἔχω καὶ προσκυνητήρι
καὶ πανάγιο ἓνα ποτήρι
ποὺ μεταλαμβάνω πάντα

Σάρκα κ' αἷμα, αἷμα καὶ σάρκα
ἀπ' τῆς Τέχνης τὸ Μεσσία
καὶ καθημερινὴ θυσία
δίνω ἀπ' τὴν ψυχὴ μου κάτω.

Μὰ δὲν ἔχω ματηλοῦδες
παναγιές, οὐτ' ἀγιονέρια
καὶ παπάδες καὶ ξεφτέρια,
ἔχω μάρμαρα μονάχα,

Μάρμαρα λευκὰ σὰ χιόνια
ἀπ' τὴν Πάρο ἀπ' τὴν Πεντέλη
καὶ ἀπὸ κάποιον Πραξιτέλη
λυγερὰ πελεκημένα.

ΛΙΛΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ

τήτερα στὸ Montrouge, μέσα στὸ τραμβουέ.

Τὸν εἶχα δεῖ τυχαίως τὸ ἀπόγειμα τῆς μέρας ἐκείνης ἀπ' ὅζω ἀπ' τὸ καφενεῖο τοῦ Cluny νὰ περιμένῃ.

Μοῦ εἶπε ὅτι εἶχε προγευματίσει κάπου ἐκεῖ κοντὰ, σ' ἐνὶ φίλου τοῦ, καὶ ὅτι περίμενε κανένα ἀμάξι ποὺ νὰ τὸν πάῃ σπῖτι του.

Ὅπως ὅμως περνοῦσε τὴ στιγμὴ ἐκείνη τὸ τραμβουέ, μὲ ἐσπρωξε πρὸς αὐτὸ καὶ ἀνεβαίνοντας καὶ αὐτὸς κατόπιν, μοῦ εἶπε :

— Ἐλα μαζί μου ὡς τὸ σπῖτι μου, εἶναι ἓνας ὥραϊος περίπατος.

Ὅπως λοιπὸν πηγαίναμε μὲ τὸ τραμβουέ σχίζοντας τὸ μπουλεδάτο St. Michel πρὸς τὴν πλατεῖα τοῦ ἀπτεροσκοπεῖου καὶ τὸ λέοντα τοῦ Bel-fort, ὁ Moréas ἔδινε ἐξηγήσεις ἐνὸς ἄρθρου τοῦ στὸν ὑπάλληλο ποὺ εἶχε καθίσει ἀπέναντί μας.

Ὁ ἀγχιὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος εἶχε τίς ἰδέες του καὶ ἐφαίνονταν εὐτυχὴς ὅτι ἐλεύθερα μποροῦσε νὰ τίς ἐκφράσῃ.

Δὲν αἰσθάνονταν καμμίαν στενοχωρίαν ἀπέναντι τοῦ Moréas, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὴ εἴτανε μετρημένος καὶ προσεχτικὸς.

Τὸ ἄρθρο εἶχε δημοσιευθεῖ τὴν ἡμέραν ἐκείνη ἢ